

הפרויקטור האזרחי נכנס לתפקיד, בלי עובדים וללא סמכויות ברורות

הגוף שאמור לתאם את שיקום העורף החל לפעול, אך למרות היעדים שהוגדרו, מתברר שעדיין ישנן מחלוקות רבות וכפילות תפקידים עם רשויות אחרות

עידן ארץ 14.11.2023 **גלובס**

לפני שבועיים הכריזה הממשלה על הקמת "מרכז השליטה האזרחי", שאמור לתאם בין משרדי הממשלה ולתכלל את עבודתם. אך בפועל, מלבד פגישות של הפרויקטור עצמו, טל בסכס, עם הגורמים הרלוונטיים - לא נעשתה שום עבודה.

חמור מכך, לפרויקטור אין שום סמכויות בפועל, עוד אין עובדים, קיימות מחלוקות משפטיות ומשרד היח"צ שהוא מינה עדיין עובד בהתנדבות. גם החפיפה מול גופים אחרים עוד לא הוסדרה.

רק ביום ראשון האחרון נכנס הפרויקטור לתפקידו באופן רשמי - חודש לאחר הכרזת הצורך בפרויקטור.

בינתיים אין עובדים

בסופו של דבר, אומרים במשל"ט, יעבדו בו כשבעה עובדים. אך כרגע אין אף אחד, ובסכס עצמו עובד מחדר בקומה 6 במשרד האוצר. על פי האוצר, אושרו לו בינתיים שלושה תקנים של עובדי מדינה, אך הוא צריך לקלוט אותם באופן רשמי.

בסכס מחזיק גם ראש מטה, שלדברי המשל"ט היה איתו בצבא, ולדברי האוצר לא מונה כדין - מכיוון שלא עבר מכרז על פי הנוהל בשירות המדינה.

משרד היח"צ קמחזי, שליווה את בסכס בתפקידו כמנכ"ל החברה למתנ"סים, ממשיך איתו בהתנדבות. רק בהמשך, אומרים - הם יוכלו להיות מועסקים רשמית.

יש יעדים, אין סמכויות

בהחלטת הממשלה, למשל"ט האזרחי הוגדרו יעדים רבים: הבטחת רציפות תפקודית אזרחית, מענה כלכלי לבעלי עסקים ולעובדים, שיקום היישובים והקהילות בעוטף עזה, ריכוז הטיפול באוכלוסייה המפונה, תיאום כלל היוזמות האזרחיות והסברה לציבור.

אך דבר אחד מהותי חסר לו, ואלו סמכויות "קשות". אומנם המשל"ט מדווח לקבינט החברתי-כלכלי ויושב תחת משרד האוצר, אך אין לו שום יכולת להורות על פעולות ספציפיות או להתגבר על החלטות של משרדי הממשלה. על פי המשל"ט, הסמכות העיקרית שלו היא לשאוב מידע ממשרדי הממשלה. אם ככה, לא ברור כיצד יוכל להתמודד עם חילוקי דעות מול אנשי החירום במשרדים השונים, לתאם באופן אפקטיבי בין המשרדים וליישם את היעדים שנקבעו לו. באוצר אומרים שגורמי החירום לא להוטים לשתף איתו פעולה, וכל אחד מהם עסוק בעבודה שהוא אמור לבצע.

מחלוקות על ההסברה

אחד היעדים שנקבעו למשל"ט הוא "הסברה ותיווך של פעולות הממשלה האזרחיות לאוכלוסיה". אך היעד הזה נמצא במחלוקת משפטית, כאשר היועץ המשפטי למשרד האוצר, עו"ד אסי מסינג, מסרב לתת סמכות זאת לפרויקטור, מכיוון שהיא תבוא על חשבון ההסברה והדוברות של המשרדים הממשלתיים עצמם. במשל"ט, כמו גם בסביבת סמוטריץ', זועמים על החלטה זו. מבחינתם, מדובר בניסיון לשים מקלות בגלגלים של הפרויקטור כבר מהרגע שהתחיל את עבודתו, בעודו מנסה דווקא לקצץ בבירוקרטיה.

בעיה נוספת שעומדת בפני המשל"ט האזרחי היא החפיפה מול ארגונים מתאמים ומתכללים אחרים. כך למשל, רשות החירות הלאומית (רח"ל) היושבת במשרד הביטחון היא בכלל זו שאמורה לתאם בין משרדי הממשלה. על פי משרד הביטחון "רח"ל מגבשת את תמונת המצב המשקית ברמת משרדי הממשלה והרשויות הייעודיות, וחמ"ל הרציפות התפקודית המשותף מתיך את התמונה לכדי תמונה לאומית", אך גם המשל"ט נפגש עם משרדי הממשלה ועם הרשויות המקומיות מתוך אותן מטרות.

גם במשל"ט מודים שהשאלה מה ההבדל בינם ובין רח"ל עלתה כמה פעמים, ואכן עלולה להיות חפיפה בין הגופים. מבחינתם, רח"ל אמורים לטפל ברציפות התפקודית בהיבטים היותר ביטחוניים, ולהסדיר את אספקת המזון הנדרש למלחמה (משק לשעת חירום). המשל"ט אמורים להתעסק בהיבטים של קהילה ורווחה.

אך גם רח"ל מודאגים מהכפילות הפוטנציאלית. תא"ל במיל' יורם לרדו, ראש רשות החירות הלאומית, פנה למשל"ט ודרש הבהרות לגבי גבולות הסמכויות ביניהם. הוא מדגיש שהאחריות על הטיפול בעורף בכלל מצבי החירום היא בידי שר הביטחון, ולא האוצר, שתחתיו יושב המשל"ט. הוא גם אומר שלמעשה כבר הוקמו פורומים לטיפול בסוגיות העורף, ורשות החירות כבר עובדת מול משרדי הממשלה, מנחה ומתעדפת.

חפיפה עם מנהלת התקומה

כפילות פוטנציאלית נוספת היא מול "מנהלת תקומה" האחראית על שיקום אזור עוטף עזה. המשל"ט טוענים ששיקום היישובים והקהילות בעוטף עזה מוגדר כאחת מהמשימות שלהם, ומנהלת התקומה אחראית על הבינוי הפיזי של עוטף עזה. אך הבינוי הוא רק אחד היעדים שהוגדרו למנהלת תקומה בהחלטת הממשלה. יעדים נוספים של המנהלת עוסקים ב"אדם וקהילה" ובמענה ישיר למפונים, וכן בנושא עסקים וחקלאות. לא ברור כיצד בדיוק יחולקו הסמכויות בין שני הגופים בכל הנוגע להחזרת המפונים ושיקום העוטף בפועל בחודשים הקרובים. אך במשל"ט מתעקשים שבכל הנוגע לסמכויות מחוץ ליישובי העוטף אין כפילות.

מהמשל"ט האזרחי נמסר בתגובה: "ראש המשל"ט נכנס לתפקידו הרשמי השבוע לאחר קבלת כל האישורים הנדרשים. בהתאם לסמכויות, המשל"ט יהיה אחראי בין היתר על טיוב ממשקי העבודה בין המשרדים, ריכוז הצרכים שיעלו בין משרדי הממשלה, השלטון המקומי והגורמים הנוספים. בנוסף יפעל להתרת חסמים, צמצום הליכים בבירוקרטיה הנדרשים וביצוע עבודת מטה.

"המשל"ט יתכלל ויגבש תמונת מצב לקבינט החברתי כלכלי בכל הנוגע לשמירה על הרציפות התפקודית של המשק, ויבצע מעקב אחר יישום החלטות הוועדה. כמו כן, בהתאם

להחלטת הממשלה, המשל"ט האזרחי יקיים תהליך סדור של הסברת פעילות משרדי
הממשלה. עוד החליטה הממשלה כי ראש המשל"ט ימנה מספר עובדים על פי צורך ועל פי
דין".